

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ
ПОСТАНОВА

від _____ 2022 р. № _____

Київ

**Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України
від 23 березня 2016 р. № 261**

Кабінет Міністрів України **постановляє**:

Внести зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)» (Офіційний вісник України, 2016 р., № 29, ст. 1164, ; 2019 р., № 30, ст. 1061) зміни, що додаються.

Прем'єр-міністр України

Д. ШМИГАЛЬ

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від _____ 2022 р. № _____

**ЗМІНИ,
що вносяться до постанови Кабінету Міністрів України
від 23 березня 2016 р. № 261**

1. Пункт 2 викласти в такій редакції:
«2. Установити, що підготовка кандидатів та докторів наук, розпочата до 1 вересня 2016 року, здійснюється закладами вищої освіти та науковими установами відповідно до законодавства, що діяло до набрання чинності Законом України від 1 липня 2014 р. № 1556-VII «Про вищу освіту».
2. Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затверджений зазначеною постановою, викласти в такій редакції:

**«ПОРЯДОК
підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та
доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)**

Загальна частина

1. Цей Порядок визначає механізм підготовки здобувачів вищої освіти на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти з метою здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії та підготовки здобувачів наукового ступеня доктора наук з метою здобуття ступеня доктора наук (далі – здобувачі).

2. У цьому Порядку терміни вживаються в такому значенні:

ад'юнктура – система організаційно-освітнього забезпечення підготовки здобувачів у вищих військових навчальних закладах, закладах вищої освіти із специфічними умовами навчання, військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти (наукових установах) на третьому рівні вищої освіти з метою оволодіння ними освітньо-наукової програми, нормативний строк якої триває чотири роки;

аспірантура – система організаційно-освітнього забезпечення підготовки здобувачів ступеня доктора філософії на третьому рівні вищої освіти з метою оволодіння ними освітньо-наукової програми, нормативний строк якої триває чотири роки;

докторантура – система організаційно-наукового забезпечення підготовки здобувачів наукового ступеня доктора наук з метою завершення докторських дисертацій, нормативний строк якої триває два роки;

індивідуальний навчальний план аспіранта (ад'юнкта) – освітня складова освітньо-наукової програми, в якій міститься перелік дисциплін за вибором аспіранта (ад'юнкта) в обсязі, що становить не менш як 25 відсотків загальної кількості кредитів Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (далі – ЄКТС);

індивідуальний план наукової роботи здобувача – наукова складова освітньо-наукової (наукової) програми, в якій визначаються зміст, строки виконання та обсяг наукових робіт;

освітньо-наукова програма на третьому рівні вищої освіти – єдиний комплекс освітніх (навчальних дисциплін, індивідуальних завдань, практик, контрольних заходів тощо) та наукових (проведення наукового дослідження, написання наукових публікацій, виступи на конференціях тощо) компонентів, спрямованих на досягнення передбачених такою програмою результатів навчання, підготовки та публічного захисту дисертації, що дає право на отримання визначеної кваліфікації;

підготовка здобувачів поза аспірантурою (ад'юнктурою) – система організаційно-освітнього забезпечення підготовки здобувачів ступеня доктора філософії на третьому рівні вищої освіти з метою оволодіння ними освітньо-наукової програми без навчання в аспірантурі (ад'юнктурі) та без переривання трудової діяльності або під час перебування у творчій відпустці, нормативний строк якої триває чотири роки;

переведення – зміна здобувачем закладу вищої освіти (наукової установи) та/або освітньо-наукової програми (спеціальності), та/або джерел фінансування без припинення статусу здобувача.

3. Підготовка осіб в аспірантурі (ад'юнктурі) та докторантурі здійснюється: за рахунок видатків державного бюджету у державних закладах вищої освіти (наукових установах) (державне замовлення) та за рахунок видатків місцевих бюджетів у державних та комунальних закладах вищої освіти чи наукових установах (регіональне замовлення);

за рахунок коштів фізичних (юридичних) осіб (на умовах контракту, зокрема за кошти грантів, які отримав заклад вищої освіти (наукова установа) на проведення наукових досліджень, за якими передбачається підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії або здобувачів наукового ступеня доктора наук).

4. Державні органи, до сфери управління яких належать вищі військові навчальні заклади, заклади вищої освіти із специфічними умовами навчання, військові навчальні підрозділи закладів вищої освіти (наукові установи) відповідно до законодавства мають право своїми актами встановлювати особливі

вимоги до підготовки та реалізації прав і обов'язків здобувачів в аспірантурі (ад'юнктурі) та докторантурі. Такі особливі вимоги погоджуються з МОН.

5. У закладах вищої освіти (наукових установах) для координації діяльності структурних підрозділів, які здійснюють підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та здобувачів наукового ступеня доктора наук, може утворюватися структурний підрозділ, однією з функцій якого є забезпечення діяльності аспірантури (ад'юнктури) та/або докторантури.

Науково-методичне забезпечення та організацію діяльності аспірантури (ад'юнктури) та/або докторантури закладів вищої освіти (наукових установ) здійснюють їх вчені (наукові, науково-технічні, технічні) ради (далі - вчені ради).

Для врегулювання відносин між аспірантом (ад'юнктом) або докторантом та закладом вищої освіти (науковою установою) укладається договір.

Права та обов'язки здобувачів

6. Здобувачі ступеня вищої освіти доктора філософії користуються правами здобувачів вищої освіти та виконують всі обов'язки, що визначені Законом України «Про вищу освіту», а здобувачі наукового ступеня доктора наук – відповідно до Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність».

7. З метою належного проведення наукових досліджень здобувачі також мають право на:

вільний доступ до всіх видів відкритої наукової інформації, наявної у закладах вищої освіти (наукових установах), бібліотеках і державних архівах України;

отримання методичного і змістовного наукового керівництва (консультування) щодо власного дослідження від наукового керівника (консультанта), для аспірантів (ад'юнктів) – на чіткий розподіл обов'язків між науковими керівниками у разі призначення вченою радою закладу вищої освіти (наукової установи) двох керівників;

безпечні та нешкідливі умови для проведення наукових досліджень, забезпечення належно обладнаним місцем для наукової роботи;

академічну мобільність, що реалізується відповідно до законодавства;

академічну та соціальну відпустку відповідно до законодавства;

трудова діяльність у позанавчальний час відповідно до законодавства.

8. З метою забезпечення належного проведення наукових досліджень здобувачі також зобов'язані:

дотримуватися принципів академічної доброчесності, морально-етичних норм і стандартів поведінки дослідників у відповідній галузі (професії), встановлених закладом вищої освіти (науковою установою);

виконувати індивідуальний план наукової роботи та двічі на рік звітувати про хід його виконання на засіданні кафедри, відділу, лабораторії чи іншого підрозділу закладу вищої освіти (наукової установи), який уповноважений для цього його вченою радою;

підготувати свої наукові досягнення у вигляді дисертації (для аспірантів і ад'юнктів) та у вигляді дисертації або наукової доповіді – у разі захисту наукових досягнень, опублікованих у вигляді монографії або сукупності статей у вітчизняних та/або міжнародних рецензованих фахових виданнях, (для докторантів).

9. Покладення закладом вищої освіти (науковою установою) на здобувача обов'язків, не пов'язаних з виконанням відповідної освітньо-наукової (наукової) програми та підготовкою дисертації (монографії, статей, наукової доповіді), забороняється.

10. Здобувачі мають право брати участь у конкурсах на отримання грантової підтримки наукових досліджень та стипендій, заснованих на честь видатних діячів науки, освіти, культури, громадських діячів, а також заснованих Президентом України, Кабінетом Міністрів України, державними чи недержавними органами, підприємствами, установами чи організаціями.

11. Аспірант (ад'юнкт) або докторант, який отримав відповідний диплом до закінчення строку підготовки в аспірантурі (ад'юнктурі) або докторантурі, має право отримати одноразову виплату в сумі залишку стипендії, передбаченої у бюджеті закладу вищої освіти (наукової установи) на відповідний рік підготовки, та за власною заявою бути відрахованим з аспірантури (ад'юнктури) або докторантури.

12. Науковий керівник може здійснювати одночасне наукове керівництво не більше п'яти здобувачів ступеня доктора філософії. Науковий консультант може здійснювати одночасне наукове консультування не більше трьох здобувачів ступеня доктора наук.

Підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в аспірантурі (ад'юнктурі)

13. Підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії здійснюється:

в аспірантурі (ад'юнктурі) закладу вищої освіти (наукової установи) заочною (денною, вечірньою) або заочною формою навчання;

поза аспірантурою (для осіб, які професійно провадять наукову, науково-технічну або науково-педагогічну діяльність за основним місцем роботи у відповідному закладі вищої освіти (науковій установі)).

14. Провадження освітньої діяльності на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти здійснюється закладами вищої освіти (науковими установами) на підставі отриманої ліцензії з ліцензованим обсягом, якій визначає максимально сумарну кількість аспірантів (ад'юнктів) та осіб, які здобувають ступінь вищої освіти доктора філософії поза аспірантурою (ад'юнктурою).

15. Вступ до закладу вищої освіти (наукової установи) для підготовки в аспірантурі (ад'юнктурі) осіб, які здобули вищу освіту ступеня магістра (спеціаліста), здійснюється на конкурсній основі відповідно до цього Порядку та правил прийому до відповідного закладу вищої освіти (наукової установи), затверджених вченою радою закладу вищої освіти (наукової установи) на основі Умов прийому на навчання до закладів вищої освіти, затверджених МОН.

У правилах прийому обов'язково вказується перелік акредитованих та неакредитованих освітньо-наукових програм і зазначається про неможливість

атестації здобувача ступеня доктора філософії за неакредитованою освітньою програмою.

Правила прийому до закладу вищої освіти (наукової установи) діють протягом відповідного календарного року і визначають, зокрема:

порядок, перелік і строки подання документів для вступу до закладу вищої освіти (наукової установи) для підготовки в аспірантурі (ад'юнктурі);

зміст, форму і строки вступних випробувань для конкурсного відбору вступників за кожною спеціальністю або відповідною галуззю знань.

Наведення у Правилах прийому переліку акредитованих та неакредитованих освітньо-наукових програм є обов'язковим. Прийом на навчання іноземних громадян та осіб без громадянства проводиться лише на акредитовані освітньо-наукові програми.

16. До вступних випробувань допускаються особи, які вчасно подали всі необхідні для вступу документи згідно з правилами прийому до закладу вищої освіти (наукової установи). Неподання в установлений строк документів, визначених правилами прийому, є підставою для відмови приймальною комісією в допуску особи до проходження вступних випробувань.

Перелік документів, необхідних для вступу до закладу вищої освіти (наукової установи) для підготовки в аспірантурі (ад'юнктурі), включає:

заяву вступника;

копію диплома магістра (спеціаліста) із зазначенням здобутої спеціальності (кваліфікації);

копії інших документів, що підтверджують право на пільги, або особливий статус;

у разі потреби документ про визнання особи органами медико-соціальної експертизи особою з інвалідністю.

У правилах прийому до закладу вищої освіти (наукової установи) може бути визначено додатковий перелік документів, обов'язкових для допуску до вступних випробувань.

17. Для вступу до закладу вищої освіти (наукової установи) для підготовки в аспірантурі (ад'юнктурі) за спеціальностями стоматологія, медицина, медсестринство, медична психологія, педіатрія, фізична терапія, ерготерапія, ветеринарна медицина вступник подає диплом магістра (спеціаліста) із зазначенням відповідної спеціальності.

18. Особа, яка подає для вступу до закладу вищої освіти (наукової установи) для підготовки в аспірантурі (ад'юнктурі) диплом, що є еквівалентним диплому магістра і виданий іноземним закладом вищої освіти, допускається до вступних випробувань нарівні з іншими особами. Зарахування такого вступника здійснюється одночасно з прийняттям вченою радою відповідного закладу вищої

освіти (наукової установи) рішення про визнання його диплома відповідно до законодавства та за умови успішного складення ним вступних випробувань.

Прийом до закладів вищої духовної освіти для підготовки в аспірантурі здійснюється з урахуванням положень їх статутних документах, зареєстрованих у встановленому законодавством порядку.

19. Прийом на навчання для здобуття ступеня доктора філософії здійснюється за результатами вступних випробувань, які складаються з:

вступного іспиту із спеціальності (в обсязі програми рівня вищої освіти магістра з відповідної спеціальності);

вступного іспиту з іноземної мови (англійської, німецької або французької) в обсязі, який відповідає рівню B2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти. Вступник, який підтвердив свій рівень знання, зокрема англійської мови, дійсним сертифікатом тестів TOEFL, або International English Language Testing System, або сертифікатом Cambridge English Language Assessment, звільняється від складення вступного іспиту з іноземної мови. Під час визначення результатів конкурсу зазначені сертифікати прирівнюються до результатів вступного випробування з іноземної мови з найвищим балом;

інших форм вступних випробувань (іспити, співбесіди, презентації дослідницьких пропозицій чи досягнень).

Вступні випробування для осіб з особливими освітніми потребами проводяться з урахуванням особливих освітніх потреб, зазначених у заяві вступника, та рекомендацій медико-соціальної експертизи.

Вага бала з кожного вступного випробування під час підрахування результатів конкурсу визначається в правилах прийому до закладу вищої освіти (наукової установи).

Відповідно до правил прийому до закладу вищої освіти (наукової установи) особам, які вступають до закладу вищої освіти (наукової установи) для підготовки в аспірантурі (ад'юнктурі) з іншої галузі знань (спеціальності) ніж та, яка зазначена в їх дипломі магістра (спеціаліста), можуть бути призначені додаткові вступні випробування.

Результати вступних випробувань до закладу вищої освіти (наукової установи) для підготовки в аспірантурі (ад'юнктурі) дійсні для вступу до відповідного закладу вищої освіти (наукової установи) протягом одного календарного року.

20. Вступні випробування до закладу вищої освіти (наукової установи) для підготовки в аспірантурі (ад'юнктурі) проводяться предметними комісіями, до складу яких входить, як правило, три - п'ять осіб, які призначаються керівником закладу вищої освіти (наукової установи).

До складу предметних комісій включаються доктори філософії (кандидати наук) та доктори наук, які проводять наукові дослідження за відповідною

спеціальністю та відповідають за виконання відповідної освітньо-наукової програми.

До складу предметних комісій можуть бути призначені також представники інших закладів вищої освіти (наукових установ), з якими укладено договори про ведення спільної наукової діяльності та/або про спільне керівництво дослідженнями аспірантів (ад'юнктів), та/або про спільне виконання освітньо-наукової програми або з якими здійснюється підготовка докторів філософії за спільною освітньо-науковою програмою, узгодженою між закладом вищої освіти і науковою установою.

До складу предметної комісії з іноземної мови можуть включатися також особи, які не мають наукового ступеня і вченого звання, але вільно володіють відповідною іноземною мовою і за рішенням вченої ради можуть кваліфіковано оцінити рівень знання відповідної мови вступником.

21. За результатами проведення вступних випробувань до закладу вищої освіти (наукової установи) для підготовки в аспірантурі (ад'юнктурі) приймальна комісія приймає рішення щодо кожного вступника за процедурою, визначеною правилами прийому до закладу вищої освіти (наукової установи).

Рішення приймальної комісії про зарахування до закладу вищої освіти (наукової установи) для підготовки в аспірантурі (ад'юнктурі) затверджується наказом керівника закладу вищої освіти (наукової установи), який оприлюднюється в установленому порядку. Відповідна інформація вноситься до Єдиної державної електронної бази з питань освіти.

22. Аспіранту (ад'юнкту) протягом місяця після зарахування відповідним наказом керівника закладу вищої освіти (наукової установи) призначається науковий керівник з числа наукових або науково-педагогічних працівників з науковим ступенем.

Науковий керівник аспіранта (ад'юнкта) здійснює наукове керівництво роботою над дисертацією, надає консультації щодо змісту і методології наукових досліджень аспіранта (ад'юнкта), контролює виконання індивідуального плану наукової роботи та індивідуального навчального плану аспіранта (ад'юнкта) і відповідає перед вченою радою закладу вищої освіти (наукової установи) за належне та своєчасне виконання обов'язків наукового керівника.

На здійснення наукового керівництва роботою над дисертацією одного аспіранта (ад'юнкта) науковому керівникові відводиться щороку 50 академічних годин навчального навантаження. Вчена рада закладу вищої освіти (наукової установи) з урахуванням потреб аспіранта (ад'юнкта) та ефективності роботи наукового керівника з підготовки докторів філософії може відвести більшу кількість годин навчального навантаження керівникові з їх оплатою за рахунок коштів спеціального фонду закладу вищої освіти (наукової установи).

Рішенням вченої ради аспіранту (ад'юнкту) може бути призначено два наукових керівники з відповідним розподілом годин навчального навантаження та обов'язків між ними.

23. Підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в аспірантурі (ад'юнктурі) здійснюється за освітньо-науковою програмою та навчальним планом, що затверджуються вченою радою закладу вищої освіти (наукової установи) для кожної спеціальності.

Протягом строку навчання в аспірантурі (ад'юнктурі) аспірант (ад'юнкт) зобов'язаний виконати всі вимоги освітньо-наукової програми, зокрема здобути теоретичні знання, уміння, навички та інші компетентності, достатні для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіти методологією наукової та педагогічної діяльності, а також провести власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та/або практичне значення, опублікувати наукові публікації за темою дисертації, підготувати дисертацію та пройти процедуру публічного захисту в разовій спеціалізованій вченій раді.

24. Освітньо-наукова програма, за якою відбувається підготовка здобувачів ступеня доктора філософії, складаються з освітньої та наукової складових.

Навчальний план освітньо-наукової програми повинен містити інформацію про перелік та обсяг навчальних дисциплін (30-60 кредитів ЄКТС), послідовність їх вивчення, форми проведення навчальних занять та їх обсяг, графік навчального процесу, форми поточного і підсумкового контролю.

Освітньо-наукова програма та її навчальний план є основою для формування аспірантом (ад'юнктом) індивідуального навчального плану та індивідуального плану наукової роботи, які погоджуються з науковим керівником та затверджуються вченою радою закладу вищої освіти (наукової установи) протягом двох місяців з дня зарахування особи до закладу вищої освіти (наукової установи) для підготовки в аспірантурі (ад'юнктурі).

Аспіранти (ад'юнкти) мають право вибирати навчальні дисципліни, що пропонуються для інших рівнів вищої освіти і які пов'язані з тематикою дисертаційного дослідження, за погодженням із своїм науковим керівником та керівником відповідного структурного підрозділу.

Вивчення аспірантами (ад'юнктами) освітніх компонентів може відбуватися на базі закладу вищої освіти (наукової установи), до якого зарахований аспірант (ад'юнкт), а також в рамках реалізації права на академічну мобільність – на базі інших закладів вищої освіти (наукових установ).

Аспірант (ад'юнкт) має право змінювати свій індивідуальний навчальний план за погодженням із своїм науковим керівником у порядку, який затверджується вченою радою.

Усі аспіранти (ад'юнкти) незалежно від форми навчання зобов'язані відвідувати аудиторні заняття і проходити всі форми поточного та підсумкового

контролю, передбачені індивідуальним навчальним планом аспіранта (ад'юнкта) та освітньо-науковою програмою аспірантури (ад'юнктури) закладу вищої освіти (наукової установи).

25. Освітньо-наукова програма аспірантури (ад'юнктури) закладу вищої освіти (наукової установи) має включати не менше чотирьох складових, що передбачають набуття аспірантом (ад'юнктом) компетентностей відповідно до Національної рамки кваліфікацій:

здобуття глибинних знань із спеціальності (групи спеціальностей), за якою (якими) аспірант (ад'юнкт) проводить дослідження, зокрема засвоєння основних концепцій, розуміння теоретичних і практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових знань за обраною спеціальністю, оволодіння термінологією з досліджуваного наукового напрямку в обсязі кредитів ЄКТС відповідно до стандарту вищої освіти;

оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору в обсязі кредитів ЄКТС відповідно до стандарту вищої освіти;

набуття універсальних навичок дослідника, зокрема усної та письмової презентації результатів власного наукового дослідження українською мовою, застосування сучасних інформаційних технологій у науковій діяльності, організації та проведення навчальних занять, управління науковими проектами та/або складення пропозицій щодо фінансування наукових досліджень, реєстрації прав інтелектуальної власності в обсязі кредитів ЄКТС відповідно до стандарту вищої освіти;

здобуття мовних компетентностей, достатніх для представлення та обговорення результатів своєї наукової роботи іноземною мовою (англійською або іншою відповідно до специфіки спеціальності) в усній та письмовій формі, а також для повного розуміння іншомовних наукових текстів з відповідної спеціальності в обсязі кредитів ЄКТС відповідно до стандарту вищої освіти.

Аспірант (ад'юнкт), який підтвердив рівень свого знання іноземної мови, зокрема англійської, дійсним сертифікатом тестів TOEFL, або International English Language Testing System, або сертифікатом Cambridge English Language Assessment, на рівні C1 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти, має право:

на зарахування відповідних кредитів, передбачених освітньо-науковою програмою аспірантури (ад'юнктури), як таких, що виконані у повному обсязі;

на використання обсягу навчального навантаження, передбаченого для набуття мовних компетентностей, для здобуття інших компетентностей (за погодженням з науковим керівником).

26. Заклад вищої освіти (наукової установи) в установленому ним порядку має право прийняти рішення про визнання набутих аспірантом (ад'юнктом)

компетентностей, результатів навчання, здобутих кредитів Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи, передбачених освітньо-науковою програмою, та визначити академічну різницю (у разі потреби) у порядку, встановленому цим закладом (установою).

Ця норма поширюється на аспірантів (ад'юнктів), переведених із закладу вищої освіти (наукової установи), що не має відповідної акредитованої освітньо-наукової програми. У такому разі закладом вищої освіти (науковою установою), до якого (якої) був переведений здобувач ступеня доктора філософії, видається академічна довідка за формою, затвердженою МОН.

27. Переведення аспірантів (ад'юнктів) із закладу вищої освіти (наукової установи), що не має акредитованої освітньо-наукової програми зі спеціальності здобувача, до іншого закладу вищої освіти (наукової установи), що має таку програму акредитованою здійснюється за згодою керівників обох закладів (установ).

28. Аспіранти (ад'юнкти) можуть бути переведені до іншого закладу вищої освіти (наукової установи) або в межах одного закладу вищої освіти (наукової установи):

1) на навчання за державним замовленням, якщо вони навчаються у закладі вищої освіти (науковій установі) за рахунок коштів фізичних (юридичних) осіб;

2) на навчання за контрактом за рахунок коштів фізичних (юридичних) осіб, якщо вони навчаються у закладі вищої освіти (науковій установі) за державним замовленням;

3) на підготовку за освітньо-науковою програмою з іншої спеціальності, що є реалізацією їх права обирати види, напрями і засоби наукової і науково-технічної діяльності відповідно до своїх інтересів, творчих можливостей та загальнолюдських цінностей.

29. Переведення аспірантів (ад'юнктів) здійснюються в межах ліцензованого обсягу закладу вищої освіти (наукової установи).

Переведення аспірантів (ад'юнктів) на першому році навчання забороняється.

30. Аспірант (ад'юнкт) подає на ім'я керівника закладу вищої освіти (наукової установи), в якому (якій) він навчається, заяву про переведення до іншого закладу вищої освіти (наукової установи) і видачу академічної довідки. Одержавши його письмову згоду та академічну довідку, звертається з цією заявою, до якої додає академічну довідку, до керівника того закладу вищої освіти (наукової установи), до якого (якої) він переводиться.

31. Заява про переведення розглядається закладом вищої освіти (науковою установою), до якого (якої) переводиться здобувач, протягом двох тижнів.

У разі позитивного розгляду заяви керівник закладу вищої освіти (наукової установи), до якого (якої) переводиться здобувач, видає наказ, згідно з яким здобувач допускається до занять, а до закладу вищої освіти (наукової установи), в якому (якій) він навчався раніше, надсилає запит щодо передачі його особової справи.

32. Керівник закладу вищої освіти (наукової установи), в якому (якій) здобувач навчався раніше, отримавши запит, протягом тижня видає наказ про відрахування здобувача у зв'язку з його переведенням, після чого протягом десяти робочих днів особова справа здобувача разом з копією наказу про відрахування, засвідченою в установленому порядку, передається до закладу вищої освіти (наукової установи), до якого (якої) переводиться здобувач. Відповідна інформація вноситься до Єдиної державної електронної бази з питань освіти.

У закладі вищої освіти (науковій установі), в якому (якій) здобувач навчався раніше, залишаються копії академічної довідки та особової справи здобувача.

33. Керівник закладу вищої освіти (наукової установи), до якого (якої) переводиться здобувач, після одержання особової справи видає наказ про його зарахування. Відповідна інформація вноситься до Єдиної державної електронної бази з питань освіти.

34. Аспіранти (ад'юнкти), підготовка яких здійснювалися за рахунок коштів державного бюджету, при переведенні до іншого закладу вищої освіти (наукової установи) користуються пріоритетним правом на місце державного (регіонального) замовлення за умови наявності вакантних місць.

У разі відсутності таких місць аспіранти (ад'юнкти) за їх згодою можуть бути переведені на навчання за рахунок коштів фізичних (юридичних) осіб.

35. Підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії за державним (регіональним) замовленням здійснюється виключно в аспірантурі (ад'юнктурі) за очною (денною, вечірньою) формою навчання.

Державне (регіональне) замовлення на підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в аспірантурі (ад'юнктурі) за спеціальностями розподіляється на конкурсній основі між закладами вищої освіти та науковими установами, які мають акредитовану освітньо-наукову програму.

Вартість підготовки аспірантів (ад'юнктів) поза державним (регіональним) замовленням визначається вченою радою закладу вищої освіти (наукової установи), а їх кількість визначається з урахуванням ліцензійного обсягу, зазначеного в ліцензії, та можливостей забезпечення кваліфікованого наукового керівництва та задоволення освітніх потреб аспірантів (ад'юнктів) за відповідною спеціальністю.

36. Наукова складова освітньо-наукової програми оформлюється у вигляді індивідуального плану наукової роботи аспіранта (ад'юнкта), є невід'ємною частиною навчального плану та передбачає проведення власного наукового дослідження під керівництвом одного або двох наукових керівників та оформлення його результатів у вигляді дисертації.

У дисертації на здобуття ступеня доктора філософії, що є самостійним розгорнутим дослідженням, пропонується розв'язання конкретного наукового завдання, що має істотне значення для певної галузі знань та результати якого оприлюднені у відповідних наукових публікаціях.

37. Стан підготовки дисертації аспіранта (ад'юнкта) до захисту визначається науковим керівником (або консенсусним рішенням двох керівників).

Академічна довідка про виконання освітньо-наукової програми видається після успішного виконання аспірантом (ад'юнктом) його індивідуального навчального плану та індивідуального плану наукової роботи.

38. Аспіранти (ад'юнкти) проводять наукові дослідження згідно з індивідуальним планом наукової роботи.

Індивідуальний план наукової роботи та тема дисертації погоджується здобувачем з його науковим керівником (консультантом) і після обговорення кафедрою, відділом, лабораторією затверджується вченою радою закладу вищої освіти (наукової установи) або вченою радою відповідного структурного підрозділу протягом двох місяців з дня зарахування здобувача до закладу вищої освіти (наукової установи) для підготовки в аспірантурі (ад'юнктурі).

Заклад вищої освіти (наукова установа) після затвердження теми дисертації у двотижневий термін подає інформацію про цю тему до Реєстру тем дисертацій за процедурою, визначеною МОН.

39. Особа, яка раніше проходила підготовку в аспірантурі (ад'юнктурі) за державним (регіональним) замовленням і не захистилася або була відрахована достроково, має право на повторний вступ до закладу вищої освіти (наукової установи) для підготовки в аспірантурі (ад'юнктурі) за державним (регіональним) замовленням лише за умови відшкодування коштів, витрачених на її підготовку, у визначеному Кабінетом Міністрів України порядку.

40. Підготовка в аспірантурі (ад'юнктурі) завершується отриманням диплому після публічного захисту в разовій спеціалізованій вченій раді.

Підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії поза аспірантурою (ад'юнктурою)

41. Особи, які професійно провадять наукову, науково-технічну або науково-педагогічну діяльність за основним місцем роботи, мають право

здобувати вищу освіту ступеня доктора філософії у відповідному закладі вищої освіти (науковій установі) поза аспірантурою (ад'юнктурою).

Для цього заклад вищої освіти (наукова установа) має мати ліцензію на провадження освітньої діяльності на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти за відповідною спеціальністю.

42. Особа подає до закладу вищої освіти (наукової установи):
заяву про підготовку з метою здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії поза аспірантурою (ад'юнктурою);
копію диплома магістра (спеціаліста) із зазначенням здобутої спеціальності (кваліфікації);
у разі потреби документ про визнання особи органами медико-соціальної експертизи особою з інвалідністю.

43. Особа, яка подала заяву про підготовку з метою здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії поза аспірантурою (ад'юнктурою), проходить випробування відповідно до пунктів 17, 19-20 цього Порядку.

Якщо особа подала диплом, що є еквівалентним диплому магістра, виданий іноземним закладом вищої освіти, вона допускається до випробувань після прийняття вченою радою відповідного закладу вищої освіти (наукової установи) рішення про визнання її диплома відповідно до законодавства.

Підготовка у закладах вищої духовної освіти з метою здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії поза аспірантурою здійснюється з урахуванням положень їх статутів (положень про них), зареєстрованих у встановленому законодавством порядку.

44. Після зарахуванням закладом вищої освіти (науковою установою) на підготовку з метою здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії поза аспірантурою (ад'юнктурою) відповідним наказом керівника цього закладу (установи) призначається науковий керівник з числа наукових або науково-педагогічних працівників з науковим ступенем відповідно до пункту 22 цього Порядку. Відповідна інформація вноситься до Єдиної державної електронної бази з питань освіти.

45. Здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії поза аспірантурою (ад'юнктурою) передбачає успішне виконання відповідної освітньо-наукової програми зазначеного закладу вищої освіти (наукової установи) згідно із затвердженими в установленому порядку індивідуальним навчальним планом та індивідуальним планом наукової роботи особи, яка здобуває ступінь вищої освіти доктора філософії поза аспірантурою (ад'юнктурою), та публічний захист дисертації у разовій спеціалізованій вченій раді.

46. Підготовка осіб, які здобувають ступінь доктора філософії поза аспірантурою (ад'юнктурою), здійснюється за кошти відповідного закладу вищої освіти (наукової установи).

Такі особи користуються правами здобувачів вищої освіти та виконують всі обов'язки, визначені у пунктах 6-8 цього Порядку.

47. У разі звільнення з роботи особа втрачає право здобувати вищу освіту ступеня доктора філософії поза аспірантурою (ад'юнктурою) у відповідному закладі вищої освіти (науковій установі) та має право:

продовжити свою підготовку для здобуття ступеня доктора філософії поза аспірантурою у закладі вищої освіти (науковій установі), до якого особа зарахована на посаду науково-педагогічного чи наукового працівника, із застосуванням процедури переведення до іншого закладу вищої освіти (наукової установи) (за умови прийняття відповідного рішення таким закладом вищої освіти (науковою установою));

вступити до закладу вищої освіти (наукової установи), до якого особа зарахована на посаду науково-педагогічного чи наукового працівника, для підготовки в аспірантурі (ад'юнктурі) цього закладу (установи) заочною (денною, вечірньою) або заочною (дистанційною) формою навчання і зарахування їй відповідних кредитів ЄКТС, здобутих поза аспірантурою.

48. Підготовка здобувачів поза аспірантурою (ад'юнктурою) завершується отриманням диплому після публічного захисту в разовій спеціалізованій вченій раді.

Підготовка здобувачів наукового ступеня доктора наук у докторантурі

49. Підготовка здобувачів наукового ступеня доктора наук здійснюється: в докторантурі закладу вищої освіти (наукової установи) заочною (денною) формою навчання;

шляхом самостійної підготовки їх наукових досягнень до захисту.

50. Заклади вищої освіти (наукові установи) здійснюють підготовку здобувачів наукового ступеня доктора наук у докторантурі без отримання ліцензії.

51. Докторантура з відповідної наукової спеціальності за галуззю науки відкривається за рішенням вченої ради закладу вищої освіти (наукової установи), що затверджується наказом керівника закладу вищої освіти (наукової установи), за умови наявності трьох штатних працівників – докторів наук, які мають наукову кваліфікацію, що відповідає цій науковій спеціальності.

Кваліфікація особи, що відповідає науковій спеціальності, з якої відкрито докторантуру, визначається за такими критеріями:

наявність у особи:

документа про присудження ступеня доктора наук з відповідної галузі науки та/або спеціальності або присвоєння вченого звання професора за відповідною кафедрою (спеціальністю);

наукових публікацій з відповідної наукової спеціальності, серед яких не менше трьох публікацій за останні п'ять років, проіндексованих у базах даних Web of Science Core Collection та/або Scopus. До однієї публікації, проіндексованої у базах даних Web of Science Core Collection та/або Scopus, прирівнюється дві публікації за останні три роки у виданнях, що включені до категорії «Б» Переліку наукових фахових видань України, або одна одноосібна монографія (дві колективні монографії), виданих за останні п'ять років;

участь особи у:

підготовці наукових кадрів, що підтверджується видачею здобувачеві документа про присудження відповідного наукового ступеня;

атестації наукових кадрів у якості опонента (офіційного опонента) або члена відповідної спеціалізованої вченої ради, або члена експертної ради з питань атестації наукових кадрів.

Наявність підстав для відкриття докторантури перевіряється державним (регіональним) замовником під час проведення конкурсу на розміщення державного (регіонального) замовлення та утворення спеціалізованої вченої ради для захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора наук.

52. Особа, яка здобуває науковий ступінь доктора наук, вступає до закладу вищої освіти (наукової установи) для підготовки в докторантурі з метою завершення роботи над науковими дослідженнями та оформлення їх результатів та/або для підготовки публікацій до захисту.

53. Вступ до закладу вищої освіти (наукової установи) для підготовки в докторантурі здійснюється на конкурсній основі з урахуванням наукових, науково-технічних досягнень за обраною науковою спеціальністю відповідно до вимог цього Порядку, Умов прийому на навчання до закладів вищої освіти та правил прийому до відповідного закладу вищої освіти (наукової установи), якими визначаються, зокрема порядок, перелік і строки подання документів для вступу до закладу вищої освіти (наукової установи) для підготовки в докторантурі.

54. Право на вступ до закладу вищої освіти (наукової установи) для підготовки в докторантурі мають особи, які мають ступінь доктора філософії (науковий ступінь кандидата наук), наукові здобутки та не менше десяти опублікованих статей у наукових періодичних виданнях за напрямом досліджень, наукові результати, що потребують завершення або оформлення у вигляді дисертації чи наукової доповіді.

55. Для вступу до закладу вищої освіти (наукової установи) для підготовки в докторантурі в установлені закладом вищої освіти (науковою установою) строки

особа звертається до цього закладу (установи) з відповідною заявою, разом з якою надає розгорнуту пропозицію, в якій міститься план дослідницької роботи та/або інформація про обсяг наукової роботи, необхідної для підготовки результатів проведених досліджень до захисту. Заклад вищої освіти (наукова установа) може визначати додатковий перелік документів, необхідних для вступу до закладу вищої освіти (наукової установи) для підготовки в докторантурі.

Заява та подані документи для розгляду передаються до відповідного структурного підрозділу (кафедри, відділу, лабораторії). Відповідний структурний підрозділ цього (цієї) закладу вищої освіти (наукової установи) протягом місяця розглядає подані вступником документи, заслуховує його наукову доповідь і шляхом голосування визначає можливість зарахування вступника до закладу вищої освіти (наукової установи) для підготовки в докторантурі та подає висновок на розгляд вченої ради закладу вищої освіти (наукової установи). У висновку міститься пропозиція щодо призначення наукового консультанта з числа науково-педагогічних або наукових працівників, які мають трудові відносини із відповідним закладом вищої освіти (науковою установою) та науковий ступінь доктора наук.

У разі, якщо вступник має диплом, що є еквівалентним диплому доктора філософії і виданий іноземним закладом вищої освіти, він допускається до вступу до закладу вищої освіти (наукової установи) для підготовки в докторантурі після прийняття рішення вченої ради закладу вищої освіти (наукової установи) про визнання його диплому. У разі відмови вчена рада закладу вищої освіти (наукової установи) надає вступнику копію рішення з наведенням підстав його прийняття.

56. Прийом до закладу вищої духовної освіти для підготовки в докторантурі здійснюється з урахуванням положень його статуту (положення про нього), зареєстрованого в установленому законодавством порядку.

57. Вчена рада закладу вищої освіти (наукової установи) в місячний строк розглядає висновки відповідного структурного підрозділу щодо кожного вступника, затверджує тему дисертації (наукової доповіді), приймає рішення про його зарахування до закладу вищої освіти (наукової установи) для підготовки в докторантурі та призначає докторанту наукового консультанта. Рішення вченої ради вводяться в дію наказом керівника закладу вищої освіти (наукової установи).

На здійснення наукового консультування відводиться щороку 50 академічних годин навчального навантаження.

58. Підготовка в докторантурі передбачає виконання особою відповідної наукової програми закладу вищої освіти (наукової установи) за певною спеціальністю, проведення власного оригінального наукового дослідження, узагальнення якого наводяться в дисертації (науковій доповіді) з отриманими науковими результатами, які забезпечують розв'язання важливої теоретичної або

прикладної проблеми, мають загальнонаціональне або світове значення та оприлюднюються в наукових публікаціях.

59. Докторанти проводять наукові дослідження згідно з індивідуальним планом наукової роботи, в якому визначаються зміст, строки виконання та обсяг наукових робіт.

Індивідуальний план наукової роботи погоджується докторантом з його науковим консультантом та затверджується вченою радою закладу вищої освіти (наукової установи) або вченою радою відповідного структурного підрозділу протягом двох місяців з дня зарахування здобувача до закладу вищої освіти (наукової установи) для підготовки в докторантурі.

Індивідуальний план наукової роботи є обов'язковим до виконання докторантом і використовується для оцінювання успішності та своєчасності виконання запланованої наукової роботи.

Невиконання індивідуального плану наукової роботи або порушення строків виконання індивідуального плану наукової роботи без поважних причин, передбачених законодавством, може бути підставою для ухвалення вченою радою закладу вищої освіти (наукової установи) рішення про відрахування докторанта.

60. Підготовка в докторантурі, за умови виконання індивідуального плану наукової роботи, завершується наданням висновку наукового консультанта (структурного підрозділу).

61. Державне (регіональне) замовлення на підготовку здобувача наукового ступеня доктора наук в докторантурі за науковими спеціальностями розподіляється на конкурсній основі між закладами вищої освіти та науковими установами, у яких діють спеціалізовані вчені ради з присудження наукового ступеня доктора наук з відповідних наукових спеціальностей.

Інформація про розподіл державного (регіонального) замовлення оприлюднюється на офіційному вебсайті МОН та вебсайтах закладів вищої освіти (наукових установ), що отримали державне (регіональне) замовлення на підготовку здобувачів наукового ступеня доктора наук.

Підготовка здобувачів наукового ступеня доктора наук шляхом самостійної підготовки їх наукових досягнень до захисту

62. Особа може здобувати науковий ступінь доктора наук шляхом самостійної підготовки своїх наукових досягнень до захисту. Така особа має право на надання творчої відпустки відповідно до законодавства з урахуванням наукових, науково-технічних досягнень за обраною науковою спеціальністю відповідно до встановлених вимог.

63. Здобувач наукового ступеня доктора наук, який самостійно підготував наукові досягнення до захисту у вигляді дисертації чи наукової доповіді, повинен:

- мати ступінь доктора філософії (науковий ступінь кандидата наук);
- представити наукові досягнення з узагальненням проведених самостійно оригінальних досліджень з отриманими науковими результатами, які забезпечують розв'язання важливої теоретичної або прикладної проблеми, мають загальнонаціональне або світове значення;
- мати статті у наукових періодичних виданнях із напрямку, з якого підготовлено дисертацію, мінімальну кількість та обсяг яких визначає МОН.»
